

2019

Veertigdagentijd & Pasen

Een nieuw begin

Bijbelleesrooster

© Steunpunt Liturgie

Bijbelleesrooster: Ronald Elzinga, Anje de Heer, Harrie de Hullu, Marijke Landlust, Geranne Tamminga | redactie, samenstelling en lay-out: Anje de Heer

De gedichten en teksten zijn afkomstig uit: *Liedboek, zingen en bidden in huis en kerk* (p. 4, 13, 14, 27, 28, 34, 35, 39), René van Loenen, *Veertig vrouwen uit de Bijbel*. Utrecht 2017 (p. 17) en Dr. Jakob van Bruggen, *Het logo van het geloof. Over de doop*. Kampen 2004 (p. 23), *Zingend geloven VII/23* (p. 37)

Gegevens van de afbeeldingen (voor zover bekend): Hugo van der Goes, *De val van Adam* (detail); na 1497 (p. 6), Middeleeuws handschrift, Augsburg (p. 7), Michelangelo Buonarotti, Noachs dronkenschap (detail); 1508-1512 (p. 11), foto's: <https://unsplash.com/> (p. 33-36), tekening naar glas-in-loodraam Ely Cathedral (p. 40).

Big
things
often
have
small
beginnings

Knoop het even in je oren
Jezus, de koning van ons hart
Is in Bethleem geboren
Het begin van een nieuwe start!

When God gives
you a new beginning,
don't repeat the
same mistakes.

Associação Mensagem 800 815 4308

Wees niet *bang* je
in iets *nieuws* te
storten.
Vergeet niet dat de
ARK door amateurs
werd gebouwd
en de *Treante* door
vaklui.

Anoniem

EVERY NEW BEGINNING
COMES FROM SOME OTHER
BEGINNING'S END

Het leven is net
ganzenborden.
Je kunt steeds weer
opnieuw beginnen,
tenzij je in
de put blijft zitten.

...UND PLÖTZLICH WEIßT DU:
ES IST ZEIT, ETWAS NEUES ZU BEGINNEN UND
DEM ZAUBER DES ANFANGS ZU VERTRAUEN.

Meister Eckhart

*una puerta nueva..
un nuevo camino..
una nueva meta..
un nuevo destino..*

DON'T BE AFRAID
OF **CHANGE**,
IT IS LEADING
YOU TO A
NEW BEGINNING.

God
IS DOING A NEW THING

Man kann zwar
kein neues Leben
beginnen, aber
täglich einen
neuen Tag

Een punt zetten
maakt ruimte
voor een nieuw
begin.

NEW BEGINNING

Een nieuw begin

Zoek op internet afbeeldingen bij de woorden 'nieuw' en 'begin' (in alle talen): het scherm stroomt vol. Tegeltjeswijsheden, coachingsquotes, hulp bij goede voornemens, Bijbelteksten in handlettering, oppeppers bij akelig ontslag, advies bij een carrièreswitch, enzovoort, enzovoort. Hiernaast een selectie.

Wat doe je als de invalshoek voor de Veertigdagentijd *Een nieuw begin* is? In dit Bijbelleesrooster kijken we naar verhalen in de Bijbel waarin God een nieuw begin maakt, als mensen het uit de hand lieten lopen:

Adam en Eva

Noach

Abraham

uittocht uit Egypte

terugkeer uit de ballingschap

En het nieuwe begin bij uitstek:

Opstanding van de Heer

Een nieuw begin: het lijkt zo gemakkelijk. Je neemt het voor, je krijgt een nieuw kans. Maar niet voor niets staat internet vol met adviezen en quotes. Opnieuw beginnen vraagt om volhouden. Niet alleen een eerste stap, ook een tweede, een derde, een vierde, een vijfde, een zesde, een zevende, een... Weet dan dit:

Extra informatie

Dit **Bijbelleesrooster** sluit aan bij de zondagse lezingen van het Oecumenisch Leesrooster voor deze periode. Het Oecumenisch Leesrooster is [hier](#) te vinden (zie pagina 2 en 3). Zie voor het aansluitende materiaal van Kind op Zondag [hier](#).

Het Bijbelleesrooster is bedoeld voor dagelijks gebruik. Aan het eind van iedere week is er een blokje met **suggesties om verder door te denken**. Dat kan persoonlijk, maar ook in groepsverband.

Dit onderdeel wordt steeds aangegeven door:

Met oog op de zondagen is er een **Handreiking** voor voorgangers en liturgiecommissies.

Voor kinderen is er een **Kinderlijn**:

- een bouwplaat
- twee posters:
  - de eerste voor de weken van de Veertigdagentijd. Per week steeds een tekst met daarbij een opdracht o.i.d. van de bouwplaat;
  - de tweede poster is voor de Stille Week. Voor iedere dag een tekst, soms met een opdracht.
- Op Paaszondag kan de bouwplaat in elkaar worden gezet

Deze kinderlijn sluit direct aan op het Bijbelleesrooster. Beide kunnen dus samen worden gebruikt.

Met oog op de Stille Week zijn er uitgewerkte **vespers**. In deze vespers wordt het thema *Een nieuw begin* uitgewerkt vanuit de invalshoek *Door het water*. Op maandag: *Zondvloed*, op dinsdag *Door de Rietzee*, op woensdag *Door de Jordaan*, op donderdag: *Voeten wassen*, op vrijdag: *Dorst* en op zaterdag: *Jona*.

Deze vespers zijn gelijk klaar voor gebruik, maar kunnen ook als richtlijn dienen voor eigen uitwerking.

[Meer informatie](#)

God heeft het eerste woord.

Hij heeft in den beginne

het licht doen overwinnen.

Hij spreekt nog altijd voort.

het begin

6 – 9 maart

Aswoensdag 6 maart | Genesis 1: 1-5 | *de God van het nieuwe begin*

Pasen, het is nog een heel eind weg. Maar om ons goed voor te bereiden kijken nu al vooruit. Pasen is het feest van het nieuwe begin. Voor Jezus die opstond uit het graf. Voor de mensen om Hem een. Voor de schepping in het voorjaarslicht.

Sinds oude tijden worden in de Paasnacht gedeelten uit het oude testament gelezen over 'nieuw begin': de schepping, de zondvloed, Abraham, de uittocht uit Egypte, het terugkomen uit de ballingschap. Het past bij God om een nieuw begin te maken. Hij brengt waar nooit eerder leven was. Hij brengt leven waar geen leven meer is. Op weg naar Pasen volgen we Hem, de God van het nieuwe begin.

Vanaf de oude kerk tot nu toe, overal ter wereld, valt de viering van Pasen zich samen in de Paasnacht. Daar lopen de drie voorgaande dagen, de *Drie Dagen van Pasen*. op uit:

- de avond van Witte Donderdag (gedenken van de instelling van de Maaltijd van de Heer, de voetwassing);
- Goede Vrijdag: rond de lezing van Jezus' lijden en sterven;
- Stille Zaterdag: laat op de avond begint de viering van de Paasnacht;
- Paasnacht: rond schriftlezingen: Schepping, Zondvloed, Offer van Isaak, uittocht uit Egypte, diverse profetenpassages, Jona. Bij het ochtendgloren klinkt: 'Licht van Christus' en daarna de Paasjubel. Dan volgen doop en/of doopgedachtenis en tot viert ieder de Maaltijd van de Opgestane Heer.

In de loop van dit leesrooster komen verschillende lezingen uit de Paasnachtviering langs. Ook in de bezinningspunten gaan we erop in. Zo krijg je meer zicht op deze oeroude en wereldwijd springlevende viering van de Opstanding.

Donderdag 7 maart | Genesis 1: 24-27 | *God kiest: mensen*

Wie ergens een begin mee maakt heeft een keuze gemaakt. Je had alles ook bij het oude kunnen laten. Het nieuwe begin betekent dat je een stap zet, het laat iets zien van wat je wilt.

Het scheppingsverhaal vertelt dat ook God een keuze maakte. Hij had God kunnen zijn zonder dat er een wereld was en zonder dat er mensen waren. Maar Hij koos voor een wereld, een wereld met zeeën en land, met planten en dieren. Hij gaat met zichzelf in overleg en besluit de mens te maken, een schepsel dat op Hem lijkt. Een spannende keuze die bepalend is voor alles wat hierna gaat gebeuren. God zal laten merken dat Hij trouw is aan die keuze.

Vrijdag 8 maart | Genesis 1: 27-31 | *mensenleven is kiezen*

God kiest voor de mens. Dit schepsel lijkt op God: ook de mens moet keuzes gaan maken. De mens is anders dan de dieren, die eten en leven, zijn vruchtbaar en vullen de aarde. Maar de mens draagt verantwoordelijkheid, voor zichzelf, voor de ander, voor het voedsel, voor alles waar hij/zij aan begint. De mens: bijna als God¹.

Zaterdag 9 maart | Genesis 2: 8-9,15-17 | *voor of tegen God*

Het menselijk leven zit vol keuzemomenten. Zo was het al in het paradijs. Het verhaal van de schepping zet de schijnwerper op de belangrijkste van alle keuzes. In het midden van de paradijstuin staan twee bomen. De een is een levensboom. Wie daarvan eet, kiest voor het goede leven met God.

De andere is een boom van kennis van goed en kwaad. Wie daarvan eet, kiest tegen de goede verhouding met God. Bij deze keuzemomenten zijn leven en dood in het geding.

---

¹ Psalm 8: 6

een nieuw begin

10-16 maart

Zondag Invocabit 10 maart | Genesis 3: 1-5 | *God of satan*

Vandaag vieren we de eerste zondag van de Veertigdagentijd. In kerkdiensten over heel de wereld wordt vandaag gelezen over Jezus' confrontatie met de duivel². Genesis 3 laat al iets zien van de drijfveren de duivel. In de gedaante van een slang komt hij naar de mens. Hij wil hen graag een nieuw begin laten maken: een leven vervreemd van God. Zijn verleiding is moeilijk te weerstaan.

Dit moment laat je scherp zien waar God voor staat. Hij gunt mensen de keuze om te genieten van al het moois dat Hij gemaakt heeft. Hij gunt een leven zonder kwaad. Dat was zelfs zo ver weg dat de mens het niet eens kende! Gaat het lukken de mens daarvan te vervreemden?

Maandag 11 maart | Genesis 3: 6-8 | *foute keuze*

En herkenbaar verhaal. Het is vaak aanlokkelijk om de verkeerde keuze te maken. Je neemt elkaar er gemakkelijk in mee. Zo moeilijk als het soms kan zijn elkaar mee te nemen in het leven met God, zo gemakkelijk gaat het met het leven zonder God. Voor Adam en Eva is al snel duidelijk dat ze de verkeerde stap hebben gezet. Ze schamen zich voor elkaar en voor God. Vervreemding dringt zich op. Wat nu?

Dinsdag 12 maart | Genesis 3: 8-15 | *Gods trouw*

Vers 9 beschrijft een groot wonder. God trekt zich niet terug. Hij gaat naar de mens toe en roept hen: 'Waar ben je'?

God is wie hij is: IK ZAL ER ZIJN. Dat is zijn Goddelijk keuze!

---

² Lucas 4: 1-13

Biddag, woensdag 13 maart | Genesis 3: 16-20 | *het leven blijft*

Je zou denken dat het leven voorbij is nu de mens tegen God gekozen heeft. Maar er blijft leven en er komt nieuw leven. Er blijven akkers waar eten groeit en mensen die zwoegen en zweten. Het lijkt niet op het volmaakte leven in het paradijs. Het afgelopen landbouwjaar heeft dat weer eens pijnlijk duidelijk gemaakt. Maar we mogen biddend tot God verder.

Donderdag 14 maart | Lucas 4: 1-4 | *nieuw begin*

Het is alsof we terug zijn bij het begin. Hoewel, geen vruchtbaar paradijs maar een dorre woestijn. Ook nu komt de verleider ten tonele en een tweede Adam krijgt een keuze voorgespiegeld. Is de verleiding om te eten nu niet veel groter nog dan toen, na 40 dagen vasten en in een dorre en doodse omgeving?

Er is meer: Jezus is na zijn doop in de Jordaan vol van de Geest. Hij leeft niet van brood alleen. Hij leeft van alles wat de mond van de HEER voortbrengt. Dit is het grote verschil met de eerste Adam. Hier komt de doorbraak: een nieuw begin.

‘Wij geloven dat onze goede God, toen Hij zag dat de mens zich zo in de lichamelijke en geestelijke dood gestort had en zich volkomen rampzalig had gemaakt, hem in zijn wonderbare wijsheid en goedheid zelf is gaan zoeken, toen hij bevend voor Hem vluchtte. God heeft hem getroost met de belofte hem zijn Zoon te geven, die geboren zou worden uit een vrouw, om de kop van de slang te vermorzelen en de mens voor eeuwig gelukkig te maken.’

(Artikel 17 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis)

Vrijdag 15 maart | Lucas 4: 5-8 | *tegen reclame*

Opnieuw weet de duivel prachtige verleidingen neer te zetten, zijn reclametalent kent geen grenzen, de wereld ligt aan zijn voeten.

Toch komt Jezus met een antwoord dat krachtiger is dan al Satans promotie. Kort maar krachtig: ‘Aanbid de Heer uw God,

vereer alleen hem'. De kracht van het nieuwe begin, waarin Jezus vooropgaat.

Zaterdag 16 maart | Lucas 4: 9-13 | *kiezen*

Een nieuw begin maken betekent kiezen. De geschiedenis van de verzoeking in de woestijn laat zien dat we die keuze maken in een nieuwe werkelijkheid. De duivel is al begonnen te verliezen. Hij blijft verleiden, maar is niet onoverwinnelijk. Hier, in die dorre en doodse woestijn, blijkt dat de nieuwe werkelijkheid is begonnen.

⇒ In de paasnacht wordt het scheppingsverhaal gelezen, Genesis 1 – 2: 3.

- Lees dit Bijbelgedeelte in het licht van de Paasnacht;
- Doordenk de opstanding van Christus vanuit het scheppingsverhaal.

Welk licht werpen deze twee geschiedenissen op elkaar?

⇒ Verplaats je in Eva, in Adam. Kijk naar die prachtige boom, luister naar de woorden van de slang. Wat ga je antwoorden?

Verplaats je in Jezus, in de woestijn. Je bent al 40 dagen en nachten en al die tijd heb je gevast, nauwelijks eten, nauwelijks drinken, je bent uitgeput. Luister naar de woorden van duivel. Wat ga je antwoorden?

⇒ Wat zegt dit alles jezelf? Wat zegt het over het nieuwe begin van Pasen? Wat vraagt dit van jou, van ons?

een nieuw begin: Noach

17-23 maart

Zondag 17 maart | Lucas 9: 28-36 | *Zijn we wakker?*

Deze week staat in het teken van Noach en de zondvloed. Maar we beginnen ergens anders: de lezing uit Lucas die bij deze zondag hoort. Dit verhaal bepaalt ons bij de vraag: zien we wat er om ons heen gebeurt? De leerlingen missen bijna de heerlijkheid die Jezus omgeeft. Als ze toch nog wakker schrikken willen ze die heerlijkheid vasthouden. Maar Jezus' weg is een andere, een weg van lijden en sterven. Het komt er op aan je ogen open te houden, goed te kijken en te luisteren. Wat is Gods weg?

Maandag 18 maart | Gen. 7: 24-8: 13 | *Nieuwjaarsdag boven op een berg*

De eerste dag van de eerste maand is het zover: het water van de zondvloed is verdwenen. God had gezien dat alles wat de mensen deden door en door slecht was³. Hij besloot alles te vernietigen, uitgezonderd Noach en de zijnen, uitgezonderd de representanten van het dierenrijk.

Stel je eens voor: al die dagen met je gezin en een complete dierentuin in één ark leven terwijl om je heen alles onder water staat. Dagenlang. Maandenlang. En dan vol hoop eerst een raaf en dan een duif uit de ark laten, zonder te weten wat er in dit verdronken land nog mogelijk is. Uiteindelijk zet je een stap op de droge aarde. Een nieuw begin, dat heel veel heeft gekost!

Dinsdag 19 maart | Gen.9: 8-17 | *God verbindt zich aan al wat leeft*

Vol dankbaarheid begint Noach aan het nieuwe leven. Zijn toewijding aan God laat hij zien in brandoffers.⁴ Dit verheugt God. Er volgt als het ware een nieuwe schepping. God herhaalt wat hij

³ Genesis 6: 12

⁴ Genesis 8: 20

ooit tegen Adam en Eva zei. Ook wordt opnieuw benoemd dat de mens naar Gods evenbeeld is gemaakt.⁵

God sluit vervolgens een verbond met alle levende wezens. Nooit meer zal er een zondvloed komen. Elke regenboog herinnert aan deze belofte.

Woensdag 20 maart | Jesaja 54: 6-10 | *God ontfermt zich steeds opnieuw*

‘Mijn vredesverbond is onwankelbaar’. Zet die uitspraak naast het vervolg van Genesis 9. Na de zondvloed legt Noach een wijngaard aan. Als de oogst is verwerkt kijkt hij te diep in het glaasje, en in dronken staat gedraagt hij zich tegen alle normen in. Zijn zoon lacht hem uit en Noach vervloekt hem. Een nieuw begin? Terug bij af?

Dit is de werkelijkheid van het geloof: God begon iets met de mens en Hij houdt dat vol. Zijn liefde is eeuwig, zijn verbond onwankelbaar. *‘Al duurt zijn toorn één moment, daarop volgt zijn liefde, een leven lang’* (Psalm 30: 6).

Donderdag 21 maart | Micha 7: 18-20 | *In het water achtergelaten*

Het is een zin die blijft hangen: *‘Onze zonden werpt U in de diepten van de zee’*. Het water bedekt alle zonden. Sterker nog, door het water verdwijnen ze, zoals tijdens de zondvloed al het kwade verdween.

*‘Wie is een God als u,
die schuld vergeeft
en aan zonde voorbijgaat?’*

Vrijdag 22 maart | 1 Petrus 3: 18-22

Petrus trekt hier een lijn van Noach, de ark en de zondvloed naar de doop. De vernietigende watervloed van toen verwijst naar het water

Het moment voor de doop was voor de oude kerk de nacht van Pasen de nieuwe bekeerlingen gedoopt. Tijdens de Paaswake werden o.a. de hoofdstukken 5-8 uit het boek Genesis in z’n geheel gelezen. Na de reeks van schriftlezingen vond de doop plaats. Al je zonden mochten worden achterlaten in het water. Een mooier moment is niet denkbaar, vieren dat het oude leven voorbij is en dat je met Christus mag opstaan in een nieuw leven.

Zie ook de kadertekst op pagina 5

⁵ Vergelijk Genesis 1: 28-30 met Genesis 9: 1-9. Zie ook Genesis 9: 6.

van de doop, schrijft hij. En ditmaal worden we erdoor *gered*!

Denk nou niet, dat het water opeens niet meer vernietigend is. Als je gedoopt bent, in Christus Jezus, ben je gedoopt in zijn *dood*' schrijft een andere apostel, Paulus. 'We zijn door de doop in zijn dood met hem begraven om, zoals Christus door de macht van de Vader uit de dood is opgewekt, een nieuw leven te leiden' (Romeinen 6: 3-5). Doop en dood hebben alles met elkaar te maken. Maar de doop laat ook zien dat er leven na deze dood is. Nieuw leven. Een verrassend, genadig nieuw begin.

Zaterdag 23 maart | 1 Petrus 1: 8-13 | *God liefhebben zonder te zien*

Deze week begon met de slapende leerlingen bij de verheerlijking op de berg. Dat riep het inzicht op: 'Het komt er op aan je ogen open te houden, goed te kijken en te luisteren.'

Wij waren er niet bij op die berg, toen Jezus' heerlijkheid zichtbaar werd. Wij waren er niet bij, toen Noach en de zijnen na de verwoestende watervloed toch weer opnieuw konden beginnen. Maar bij elke doop zien we het water stromen. Het water van een nieuw begin. Dat helpt om wakker te blijven, paraat te zijn, om de wereld te zien vanuit Gods werkelijkheid. God is de God van het nieuwe begin in het volmaakte einde.

⇒ Verplaats je in een van de personen van de familie Noach. Je hebt 40 dagen in die boot gezeten, je bent helemaal tureluurs van al dat beestenlawaai, bekaf van het voortdurende gesjouw met voer en mest. En om je heen niets dan water, en overal tekenen van de dood. Eerder werd je al voor gek verklaard toen je samen een boot ging bouwen. En nu stap je uit... Zakt de moed je in de schoenen als je om je heen kijkt? Ga je misschien een altaar bouwen? Ga je een wijngaard planten?

Wat leert dit je over 'een nieuw begin'?

⇒ Op de volgende pagina staan twee teksten bij elkaar. Beide zijn een gebed, de eerste in de vorm van een lied, de twee komt uit het doopgebed zie voor de nieuwe versie [hier](#)).

Deze twee teksten brengen iets onder woorden wat je ook al in de Bijbel terugvindt: de doop heeft te maken met de zondvloed, en met de doortocht door de Rode Zee. Probeer dat onder woorden te brengen. Laat het op je inwerken: wat leert je dit over dopen en gedoopt zijn?

Wat leert je dit over ‘een nieuw begin’? Wat vraagt dit van jezelf en van elkaar?

O God die uit het water

O God die uit het water in het begin
de aarde hebt geroepen
de grote toekomst in:

*Heer, ontferm u over ons
en over onze kinderen*

O God die uit het water, de grote vloed,
een ark vol leven hebt gered
en alles was weer goed:

*Heer, ontferm u over ons
en over onze kinderen*

O God die door het water, de Rode Zee,
uw volk de vrije doortocht gaf,
uw wolk trok met hen mee:

*Heer, ontferm u over ons
en over onze kinderen*

O God die in het water van onze doop
wie Jezus willen volgen
doet opstaan tot de hoop:

*Heer, ontferm u over ons
en over onze kinderen*

Wim van der Zee

zie ook LB 356 (couplet 1,2, 3, 5 en 7)

Gebed voor de doop

Almachtige en eeuwige God,

U bent het die naar uw rechtvaardig oordeel de ongelovige en onbekeerlijke wereld met de zondvloed gestraft hebt. Maar de gelovige Noach en de zijnen, slechts acht zielen, hebt U in uw grote barmhartigheid gered en bewaard.

U bent het die de hardnekkige Farao met al zijn volk in de Rode Zee deed verdrinken. Maar uw volk Israël hebt U daar droogvoets door geleid, waardoor U toen reeds de doop hebt aangeduid.

Pleitend op uw grondeloze barmhartigheid, bidden wij U of U dit kind in genade wilt aannemen en het door uw Heilige Geest in uw Zoon Jezus Christus wilt inlijven. Laat het door de doop in Christus' dood begraven worden en ook met Hem opstaan in een nieuw leven. [...]

Amen

**God heeft het eerste woord.
Voor wij ter wereld kwamen,
riep Hij ons reeds bij name,
zijn roep wordt nog gehoord.**

een nieuw begin: Abraham

24-30 maart

Zondag 24 maart 2019 | Lucas 13:6-9 | *onwaarschijnlijk geduld*

De vijgenboom in dit verhaal staat symbool voor Israël. Jezus is de geduldige wijngaardenier, die de Eigenaar beweegt om meer geduld te hebben, onwaarschijnlijk veel geduld. En hoewel de tijd van omhakken en iets nieuws planten eigenlijk gekomen is, weet onze Heer Jezus tijd voor de wereld te winnen. Laten we bidden dat er vrucht komt aan de bomen in onze wereld die op dit moment onvruchtbaar lijken.

Vijgenboom

Drie jaar geduld hebben met een vijgenboom – *figus carica* - was de uiterste tijd. Tegen die tijd was het vrij duidelijk of een boom onvruchtbaar was. Of was er toch nog meer tijd, meer aandacht, meer voeding nodig?

Maandag 25 maart 2019 | Genesis 12:1-9 | *beloofd*

Het is een grote zegen die Abram wordt beloofd. Maar met 75 jaar nog vertrekken uit je vertrouwde omgeving, en alleen een belofte als basis, dat vraagt om vertrouwen. Het wekt vertrouwen dat God *verschijnt aan Abram* en *met hem spreekt*. Tegelijk gaat Abrams weg vanaf hier de verkeerde kant op: de Negev in, zuidelijk van Kanaän. Je

moet het geduld er maar voor kunnen opbrengen om ogenschijnlijk uitzichtloos te beginnen aan de weg naar een nieuw begin.

Dinsdag 26 maart 2019 | Genesis 15:1-6 | *verzekering*

Abram lijkt de hoop al te hebben opgegeven. In een visioen verzekert God hem van de belofte. Dat doet Hij op een ongebruikelijke manier, niet met een teken maar met een opdracht. Abram zal snel tot de conclusie gekomen zijn dat sterren tellen hem boven de pet gaat. Maar door zo Gods

scheppingskracht te ondergaan, komt hij tot versterkt vertrouwen. De HEER die de hemel heeft uitgespannen als een tent, houdt zich aan Zijn beloften. Als je geduld op is kun je je daaraan vastklampen en je vertrouwen hernieuwen.

Woensdag 27 maart 2019 | Genesis 15:12-16 | *volharden*

Abram krijgt verontrustend nieuws: zijn nakomelingen – waar nog altijd geen begin van is – zullen als slaven *vierhonderd jaar* worden onderdrukt. Met welk toekomstbeeld zet je dan je kinderen op de wereld? Maar God wijst ook op zijn ingrijpen: Hij zal de slavendrijvers ter verantwoording roepen, er komt gerechtigheid. Abram zal dat zelf niet meemaken, maar moet wel volharden in het vertrouwen op Gods belofte. Koppig volhouden terwijl je weet wat nog gaat komen, koppig volhouden omdat je ook weet waar het op uitloopt.

Donderdag 28 maart 2019 | Genesis 16:1-16 | *kortetermijnoplossing*

Het is ondertussen ca. 11 jaar geleden dat Abram uit Charan is vertrokken. Hagar wordt ingezet als oplossing voor het kindprobleem. Hagar: surrogaat-vrouw, draagmoeder.

Maar het plan is niet goed doordacht. Er ontstaat onenigheid. Hagar, de vrouw die door niemand in dit verhaal gezien wordt voor wie ze is, moet weg. God heeft wel oog voor haar. Ze krijgt een belofte die vergelijkbaar is als de belofte aan Abram. Maar God blijft ook bij zijn belofte aan Abram en Sarai. Hij zorgt, Hij ziet ons, ook als wij denken dat we moeten ingrijpen omdat er dingen mis dreigen te gaan.

Vrijdag 29 maart 2019 | Genesis 17:1-14 | *herinneringsteken*

Vierentwintig jaar na de belofte inmiddels. Telkens weer de verzekering: 'Jouw nageslacht zal niet te tellen zijn. Je wordt de stamvader van een menigte volken'. De verandering van naam onderstreept dat: *Abraham, vader van vele volken!*

Maar ook nu lijkt God zijn plan op de lange baan te schuiven. Alle mannen uit de clan van Abraham moeten worden besneden. Een verborgen teken, alleen zichtbaar voor de persoon in kwestie en zij die intiem aan hem verbonden zijn, een teken aan een lichaamsdeel dat alles met het krijgen van kinderen te

Sara

Het was geen schaterlach, geen brede grijns,
geen knipooglach voor een geoefend oor.
Het was niet het besmuikte lachen als antwoord
op de niet gestelde vraag of een verwelkte vrouw
nog hartstocht op kan wekken bij een oude baas,
laat staan een kind kan baren.

Het was een binnensmonds en schamper
lachen van beter weten tegen goed geloven in.

René van Loenen

maken heeft. Ook een
pijnlijk en spannend
teken, zeker als het op
latere leeftijd
wordt aangebracht. En
toch: een *teken*.

Je kunt hier ook denken
aan de doop. We zijn
aan Hem verbonden en
verwachten de
vervulling van zijn
belofte: de schepping
van een volmaakt leven
met Hem.

Zaterdag 30 maart 2019 | Genesis 22:1-15 | *onmogelijke opdracht*

'Bekijk het maar! Met zo'n God ga ik niet verder, mijn geduld is op' Het zou een begrijpelijke reactie zijn geweest. Na vijfentwintig jaar⁶ wachten eindelijk de vervulling van Gods belofte, en daarna genieten van het voorspoedig opgroeiende kind. En nu de opdracht om op weg te gaan om Isaak te offeren. Wonderlijk genoeg lezen we van geen enkel protest, geen enkele verontwaardiging van Abrahams kant. Hij gaat gewoon. Vertrouwend of zwaarmoedig – het staat er niet. Hij blijkt bereid om zijn zoon aan God terug te geven op een manier die in de Bijbel wordt verworpen. Op het *moment*

---

⁶ Genesis 21: 5

suprême roept God Abraham tot een halt, op dit kernmoment zorgt God zelf voor het offer. Eeuwen later zal een vader zijn zoon wel als offer geven: God zelf, zijn Zoon. Zijn geduld met ons is onuitputtelijk.

⇒ Stel je voor: je bent Abraham, je bent Sara. Je bent met vader Terach en zijn clan al uit Ur vertrokken. Nu heb je je tenten opgeslagen in Charan. En dan hoor je een stem die je opdraagt ook daar weg te gaan. Nu niet met z'n allen, maar alleen jullie, Abra(ha)m, Sara(i).

Waarom? Het klinkt goed: jullie worden een groot volk, jullie worden gezegend (kritische kanttekening: je weet heel goed dat jullie al lang de jongste niet meer zijn, dat kinderen er tot nu toe niet zijn gekomen en dat de kans erop inmiddels heel klein is).

Waarheen? Onbekende bestemming.

Hoe reageer je? Hoe praat je samen door over deze opdracht?

⇒ Hoeveel zekerheden heb jij, hebben wij in onze levens ingebouwd? Denk aan verzekeringen, ingeschreven staan bij huis- en tandarts, eigen huis etc etc etc. Wat gebeurt er als er iemand aanbelt met de opdracht: verlaat je land en je familie, vertrek (bestemming: onbekend). Geen leuk *Surprise me*-uitje, maar voorgoed vertrekken. Waarheen? Tja...

⇒ De geschiedenis van Abraham en Sara is er één van vertrouwen. Maar zeg dat niet te snel. Géén kind, ondanks mooie beloften. Géén eigen land, ondanks mooie beloften. Allerlei praktische problemen, waar je zelf een oplossing voor moet vinden. Toch?

⇒ Wat vraagt dit eindeloos uitgerekte nieuwe begin van Abraham en Sara? Wat had jij gedaan, in alle situaties die worden beschreven? (Kijk ook naar het gedicht op de vorige pagina).

een nieuw begin: uittocht

31 maart – 6 april

Zondag 31 maart 2019 | Exodus 5: 1-8 | *eindelijk onderweg*

Eindelijk onderweg, bevrijd uit Egypte. De slavendrijvers hebben ons laten gaan. Onder grote druk, dat wel. Tien plagen gingen eraan vooraf. Bloedrood water, kikkers, luizen, steekvliegen, veepest, zweren, hagel, sprinkhanen, diepe duisternis en dood in alle gezinnen.

Gelukkig was er voor ons bij die laatste plaat een levensverzekering: bloed aan de deurposten, van het geslachte lam.

En nu zijn we eindelijk onderweg: Een nieuw begin!

In mijn verdrukking riep ik tot de HEER, hij heeft geluisterd en mij uit de nood gered (Psalm 34: 7).

Maandag 1 april 2019 | Exodus 14:1-12 | *opgejaagd*

Weet je nog, hoe goed we het hadden? We hadden niet veel, en ja, we moesten hard werken. Maar we hadden in ieder geval een dak boven ons hoofd. En we wisten waar we aan toe waren, we hadden een ritme.

Maar nu, we worden opgejaagd, waar gaat het heen? Hadden we niet beter in Egypte kunnen blijven? Of: ...

*Wie in de schuilplaats van
de Allerhoogste woont
en overnacht in zijn schaduw,
zegt tegen de Heer:
Mijn toevlucht,
mijn vesting,
mijn God!*

Psalm 91 (Sela)

Dinsdag 2 april | Exodus 15: 22-16:3 | *een goed gevulde maag*

In Egypte hadden we eten. In Egypte hadden we vlees. Het land was er vruchtbaar. Wij ook. Kinderrijk staan we hier, niet ver van de Rietzee. OK, daar ging het uiteindelijk goed. Daar zongen we een loflied. Maar nu, zingen voor de God van Israël? Mozes, - 'Farao's kindje' - geeft ons Zijn boodschappen door. Geef ons liever een goed gevulde maag...

*Maar zij bleven tegen hem zondigen,
de Allerhoogste tergen in de woestenij.
Met opzet daagden zij God uit
en riepen om eten zo veel als ze wilden.
(Psalm 78: 17-18)*

Wij gaan niet zonder U

U bent onze God.
Wij passen in uw plan.
U kent ons naam voor naam
en wij zijn uw volk;
wij willen zonder U
geen stap meer verder gaan.

Als U niet met ons meegaat Heer,
dan gaan wij niet weg,
dan blijven wij hier.
Stel ons gerust, blijf bij ons Heer.
Wij gaan niet zonder U.
Als U niet met ons meegaat Heer,
dan gaan wij niet; wij blijven hier.

U hebt ons bevrijd.
Wij zijn voor U bestemd,
al dwalen wij soms af.
Zeg ons wat U wilt,
vertel ons wat U denkt;
dan kennen wij uw hart.

Wees niet bang,
Als U niet met ons
ik ga met jullie mee.
meegaat Heer,
Wees gerust,
dan gaan wij niet;
ik ben om jullie heen.
wij blijven hier.

sela

Woensdag 3 april | Exodus 19:1-6 | *reiniging*

De Heer is op afstand, en toch ook dichtbij. Dat merken we hier, vlak bij die berg. We kunnen zijn aanwezigheid bijna voelen. Het is tijd voor een reinigingsritueel. Alleen rein kunnen we als uitgekozen volk dichter tot God naderen. Zo rein kunnen we vanuit onszelf niet worden, dat krijgen we zelf niet voor elkaar. Maar, hoor je wat Mozes net zei, over *Gods woorden ter harte nemen?* over *kostbaar bezit?*

Maar u bent een uitverkoren geslacht, een koninkrijk van priesters, een heilige natie, een volk dat God zich verworven heeft om de grote daden te verkondigen van hem die u uit de duisternis heeft geroepen naar zijn wonderbaarlijke licht (1 Petrus 2: 9).

Donderdag 4 april | Exodus 20:(18-21) | *donder en bliksem*

Te midden van donder en bliksem hebben we leefregels ontvangen. Niet om ons bang te maken, maar om ons te vullen met eerbied en verwondering. De boodschap die het leven in nabijheid met God mogelijk maakt is intens, niet te vatten en tegelijk zo tastbaar dichtbij.

En toch zijn we bang. Mozes, neem jij het van ons over...?

De engel zei tegen hen: 'Wees niet bang, want ik kom jullie goed nieuws brengen, dat het hele volk met grote vreugde zal vervullen: vandaag is in de stad van David jullie redder geboren. (Lucas 2:10)

Vrijdag 5 april | Exodus 33:1-15 | *niet zonder u*

Geen stap zet ik meer, in deze woestijn. Geen stap zet ik meer, zonder u. Want zonder u komen we er nooit uit. Kunnen we de reuzen van Kanaän niet aan, zullen de muren van Jericho niet vallen. Als u niet met ons meegaat Heer, dan is er geen kribbe en geen kruis. Geen uitzicht, geen toekomst, geen gegronde hoop. Als u niet met ons mee gaat Heer, dan sterven we hoe dan ook. In deze woestijn.

Stel ons gerust, blijf bij ons Heer.

Wij gaan niet zonder U.

Sela

Zaterdag 6 april | Exodus 34:1-8 | opnieuw

Hij laat zijn liefde zien aan duizenden geslachten. Talloze rijen mensen. Maar als dat ene schaap afdwaalt, dan haalt hij alles uit de kast om het er weer bij te betrekken. De grote God, de God van leven verbindt zich aan ons mensen, hier, op deze berg. Onvoorwaardelijk, liefdevol. Het is tijd om onze gouden kalveren voor hem in de steek te laten. Laten we een nieuw begin maken, met God, door God.

Zijn vader zag hem in de verte al aankomen. Hij kreeg medelijden en rende op zijn zoon af, viel hem om de hals en kuste hem. “Vader,” zei zijn zoon tegen hem, “ik heb gezondigd tegen de hemel en tegen u, ik ben het niet meer waard uw zoon genoemd te worden.” Maar de vader zei tegen zijn knechten: “Haal vlug het mooiste gewaad en trek het hem aan, doe hem een ring aan zijn vinger en geef hem sandalen. (Lucas 15:20-22)

⇒ Je bent één van de Israëlieten die uit Egypte zijn getrokken. Bevrijd, niet langer slaaf meer. Een nieuw begin. Wat betekent dat voor jou, voor jullie samen? Wat vraagt dat van je, als je klem bent gezet tussen diep water voor je en een Egyptisch leger achter je? Als je honger hebt. Als je dorst hebt. Als je al dat getrek door die woestijn gewoon zat bent. Als Mozes eindeloos lang op die berg blijft. Als....

⇒ De geschiedenis van de uittocht is één van kernverhalen die in de paasnacht worden gelezen. Waarom eigenlijk? Probeer eens zoveel mogelijk ‘redenen’ te bedenken.

⇒ In zijn boekje *Het logo van het geloof* schrijft dr. Jakob van Bruggen:

Christenen worden gedoopt met water: één van de kernelementen van de aarde. Het water lest de dorst, doordrenkt de akkers en reinigt van vuil. Maar het water is ook een geweldige macht: de vloedgolf sleurt alles mee en de overstroming spaart niets. [...] De christelijke doop als waterceremonie [is] heel bedreigend: zij kan alleen als doop in de naam van Jézus veranderen in een teken van hoop. [...] Doordat de ceremonie van de overspoeling of onderdompeling gebeurt op de naam van een Redder, is de zee van de doopvont niet dodend: er is een doortocht, door dit water achter Jezus aan. Zijn naam haalt ons er doorheen! Maar het is wel een ceremonie van water waarin met ten onder gaat.⁷

Denk nu nog eens na over de vraag waarom de lezing van de doortocht een van de kernverhalen van de Paasnacht is. Je kunt ook de teksten bij de bezinningspunten van de week van 17-23 maart (pagina 13) er bij betrekken (het lied ‘O God die uit het water’ en het doopgebed).

---

⁷ Dr. Jakob van Bruggen, *Het logo van het geloof. Over de doop*. Kampen 2004, p. 17,18,20. (Het boekje verscheen eerder onder de titel *Het diepe water van de doop*.)

een nieuw begin: de nieuwe tempel

7 – 14 april

Zondag 7 april | Ezra 1: 1-4 | *op weg*

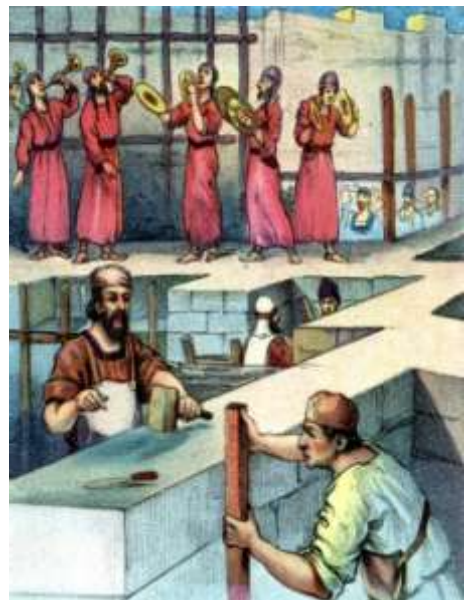
Na zeventig lange jaren van ballingschap mogen de Israëlieten terug naar hun land. Waarom? God wil een nieuw begin maken: de tempel in Jeruzalem, zeventig jaar geleden in moedwillig leeggeroofd en in brand gestoken⁸, moet worden herbouwd. Daartoe maakt God Cyrus, de wereldheerser, tot zijn instrument. God wil weer wonen bij zijn volk, Israël moet terug, de tempel herbouwd. Een nieuw begin.

Maandag 8 april | Ezra 3: 1-6 | *eredienst*

Drie maanden later zijn ze terug in Jeruzalem en verzamelen ze zich rond de ruïnes van de tempel. Het is de tijd van de grote feesten, waaronder de grote verzoendag. En dus beginnen ze met het bouwen van het altaar. De eredienst wordt hersteld, volgens de wetten van Mozes. Gehoorzaamheid, (ere)dienst, verzoening: de start van elk nieuw begin, ook al zijn de contouren nog niet eens zichtbaar.

Dinsdag 9 april | Ezra 3: 10-13 | *lachen en huilen*

De fundamenten zijn gelegd. De Levieten zijn weer aangesteld en de priesters trekken hun ambtsgewaad aan. Het volk juicht en zingt! Levieten blazen op de trompetten, nakomelingen van Asaf musiceren naar de voorschriften die koning David hun voorouders ooit gaf.⁹

⁸ 2 Kronieken 36: 17-19

⁹ Zie Ezra 3: 8-11 en 1 Kronieken 16: 37-42

En dwars daardoorheen ook tranen, luid gehuil. Wat doen die mensen daar? Hadden zij niet beter thuis kunnen blijven?

Toch niet. Want zij herinneren zich de tempel zoals die was. Zij hebben in hun hart het verlangen naar de schoonheid van de tempel van weleer. Zij zijn *nodig* om dat verlangen gaande te houden. Want het begin is er, maar er zal nog veel werk moeten worden verzet.

Woensdag 10 april | Ezra 4: 4-7, 23 en 24 | *bangmakerij en geweld*

Na het feest komt de tegenwerking. *Wat die mensen daar doen kan zomaar niet! Zij zijn een bedreiging voor de bestaande orde!*

De tegenstanders dienen een aanklacht in bij de Perzische koning. Ze dwingen de ex-ballingen te stoppen. Er komt geweld aan te pas en de bouw van de tempel stopt. De tegenstand lijkt het te hebben gewonnen.

Donderdag 11 april | Ezra 5: 1-2; 6: 14-15 | *profeten*

Profeten

De evangelielezing bij deze week is uit Lucas 20: 9-19. Als profeet van het Nieuwe Testament ondergaat Jezus dezelfde behandeling als de profeten van het Oude Testament. Ze moeten niets van Hem weten. Blijkbaar is die halsstarrige houding erg hardnekkig.

Hoe moeilijk is dat eigenlijk voor ons? Luisteren naar en openstaan voor waarschuwingen en oproepen. Vooral als ons hoofd zo vol zit. Met onze eigen gedachten en plannen.....

De tegenstand komt niet alleen van buiten. Inderdaad, de Israëlieten zijn gedwongen om te stoppen, ze moeten wachten op de uitkomst van de aanklacht. Maar ze laten het er ook wel erg makkelijk bij zitten. En ondertussen gaan ze wel door met het bouwen van hun eigen huizen. Twee profeten schudden hen wakker, Haggai en Zacharia.¹⁰ Gelukkig luisteren de mensen en ze laten zich opnieuw inspireren. Ook de aanklacht wordt ongegrond verklaard¹¹, dus ze kunnen in vrijheid verder bouwen. In vijf jaar lukt het hen om de tempel af te maken. Ze zijn er klaar voor: er kan weer gefeest worden!

¹⁰ Lees Haggai 1 hierbij als achtergrondinformatie

¹¹ Ezra 6: 6-7

Vrijdag 12 april | Ezra 6: 16-22 | *de nieuwe tempel*

Het feest is compleet. De tempel is volledig herbouwd. Pesach wordt gevierd. Dat feest brengt hen terug bij de uittocht uit Egypte. Ook toen: bevrijding uit ballingschap en slavernij.

In het gelezen stuk gaat het verschillende keren over *rein* zijn en afkeren van *onreinheid*. Een nieuw begin vraagt reinheid. Die reinheid is een levenshouding. De geschiedenissen van *een nieuw begin* die we deze weken lezen laten zien dat daar het probleem zit. Ezechiël, profeet ten tijde van de ballingschap, zegt niet voor niets 'Ik zal zuiver water over jullie uitgieten om jullie te reinigen van alles wat onrein is, van al jullie afgoden'.¹² *Ik* - dat is God. De werkelijke reinheid kan alleen Hij bewerken.

Zaterdag 14 april | Ezechiël 43: 1-11 | *God keert terug naar de tempel*

Dit is de laatste dag voor de Stille Week. Jezus nadert Jeruzalem, de tempelstad, om daar Pesach te vieren. Er zijn ondertussen al weer 400 jaar voorbij. Het bloed van de offers stroomt dagelijks in de tempel, maar van Gods bevrijdende aanwezigheid lijkt niet veel te merken. Israël woont dan wel op eigen grondgebied, maar wordt nog steeds door anderen overheerst.

Tegen deze achtergrond klinkt dit hoofdstuk uit Ezechiël. De profeet uit de tijd van de ballingschap tekent hoe God in al zijn indrukwekkende luister terugkeert om opnieuw onder zijn volk te wonen.

Morgen begint de Stille Week. Jezus trekt de tempelstad binnen om Pesach te vieren, het feest van bevrijding en een nieuw begin. Het loopt uit op het tegendeel. Ogenschijnlijk dan. Want deze week zal duidelijk worden wat Jezus bedoelde met zijn woorden 'Breek deze tempel maar af, en ik zal hem in drie dagen weer opbouwen'.¹³

⇒ Kunnen wij ons voorstellen wat de betekenis van de tempel voor Israël was? Noem zoveel mogelijk aspecten op, verplaats je zoveel mogelijk in de Israëliet van toen. Vraag je bijvoorbeeld af welke plaats de tempel in het dagelijks leven en in de loop van een jaar

---

¹² Ezechiël 36: 25 (24-28)

¹³ Johannes 2: 19-22. Zie ook Matteüs 26: 61 en 27: 40.

innam.

Krijg je zo in de gaten waarom bij de terugkeer uit de ballingschap het bouwen van de tempel zo belangrijk was?

⇒ Stel je voor: je bent een van de mensen die terugkomt uit de ballingschap. Je staat bij de puinhopen en werkt mee aan de wederopbouw. Je hebt te maken met tegenstand. Wat doet dat met je? Met elkaar? Ben jij degene die wil opgeven? Ben jij degene die wil doorzetten? Wat vraagt dit nieuwe begin van jou, van elkaar?

Lied van Ezechiël

Toen ik daar zat, verweesd en zonder lied,
aan Babels stromen. Toen ik daar verloren
kroop langs de wegen van dat doodsgedebied,
vloekend de nacht waarin ik werd geboren.

Toen ik Hem zag in zijn metalen licht,
in storm van wolken morgenlicht doorschijnen,
mensengestalte, stralend vergezicht –
en ik viel neer, voor wie? Daar in den vreemde.

Toen Hij mij riep: Sta op, o mensenkind.
En ik stond op, rechtovereind, en hoorde
vleugels van vuur en adem, nieuw bewind.
En ik verstond de eens gegeven woorden:

**dat Hij zijn volk bevrijdt, zijn huis herbouwt,
dat Hij ons dor gebeente doet herleven,
dat Hij zijn maaxsel vast in handen houdt,
dat in zijn boek mijn dagen staan geschreven.**

Die mij tot stem en wachter heeft gemaakt
dat ik zijn naam zou roepen in uw oren,
mensen der aarde, zo ontheemd geraakt:
die is uw God. Hij laat u niet verloren.

Huub Oosterhuis. zie ook LB 609

**God heeft het laatste woord.
Wat Hij van oudsher zeide,
wordt aan het eind der tijden
in heel zijn rijk gehoord.**

een nieuw begin: kruis en graf

14 – 20 april

Palmzondag 14 april | Lucas 19: 29-40 | *Juichen*

Steeds weer een nieuw begin. Bij de schepping, na de zondvloed, met Abraham, bij Israëls bevrijding uit Egypte, bij de terugkeer uit de ballingschap. Iedere keer is er een nieuw begin nodig. Iedere keer weer geeft God dat nieuwe begin.

Vandaag een nieuw begin dat alles overtreft. Jezus, Gods Zoon, maakt zijn intocht in Jeruzalem. Eerbetoon en lofprijzing kunnen niet uitblijven. Als de leerlingen niet zouden juichen zouden de straatstenen het wel uitschreeuwen. Met lofprijzing en stilte brengen we in deze Stille Week de lof aan Hem die hét nieuwe begin maakte.

Maandag 15 april | Matteüs 26: 6-16 | *eerbetoon*

Aan het begin van de Stille Week klinkt een afkeurende stilte. Met ergernis kijken de leerlingen toe als Maria Jezus zalft. De stilte duurt niet lang, al snel uiten ze hun afkeuring over zo'n verspilling.

Voor Jezus heeft Maria's daad een heel andere waarde. Hij ziet het als een eerbetoon zonder woorden. Een passend eerbetoon: ze zalft hem zoals je een overledene zalft. Jezus' sterven deze week zal zijn glorie zijn.

Dinsdag 16 april | Jesaja 54:7-8 | *roem*

Vele duizenden christenen hebben het in de loop van de eeuwen in de Paasnacht Jesaja 54 en 55 gelezen. Ook nu zal het weer gebeuren. Het zijn woorden over Gods liefde voor Jeruzalem.

Je herkent er ook de Messias in. Toen Jezus naar Jeruzalem ging zei hij tegen de leerlingen: ‘Alles wat door de profeten is geschreven zal men de Mensenzoon laten ondergaan’¹⁴. Hij heeft als geen ander ervaren hoe God zijn gezicht voor Hem verborg in laaiende toorn. Dit was de weg die het nieuwe begin mogelijk zou maken. Het slot van Jesaja 55 luidt:

*‘Zo zal de HEER zich roem verwerven
het is een eeuwig en overgankelijk teken.’*

Woensdag 17 april | Matteüs 23: 37-24: 2 | *vertrek en erkenning*

Jezus verlaat de tempel voor de laatste keer. Het gesprek met zijn tegenstanders verstomt. In Jeruzalem, de stad die Gods profeten doodt, zijn zijn dagen geteld. Ze zullen Hem niet meer zien tot de dag komt dat Hij terugkomt. In de stilte waarin Jezus zich met zijn leerlingen terugtrekt weet Hij: ook wie Hem niet wil bejubelen zal Hem dan moeten erkennen. In de stilte van zijn naderend sterven hoort Hij al de toekomstige erkenning: ‘Gezegend Hij die komt in de naam van de Heer’.

Witte donderdag 18 april | Matteüs 26: 17-31 | *laatste lofzang*

Jezus’ laatste maaltijd op aarde is een geladen moment. Er zijn spanningen tussen de leerlingen. Jezus voelt de pijn van het naderende einde, van de komende vlucht van de leerlingen. Woorden over het eten van Jezus lichaam en over het bloed dat vergoten wordt, hebben een lading die de leerlingen nog niet kunnen bevatten.

In deze uren klinkt een loflied. Het pesachmaal is vol van gedenken en lofprijzing. In de loop van de maaltijd klinken Psalm 113 tot 118. Opnieuw klinkt het lied waarmee deze week begon: ‘Gezegend Hij die komt’.

Goede vrijdag 19 april | Matteüs 27: 45-54 | *erkenning*

Nee, het is geen gejuich op dit moment. En toch: de soldaten kunnen er niet omheen. De aarde, de rotsen, de graven, alles komt in beweging op dit moment, als de man aan het kruis sterft. De Romeinse centurio en zijn soldaten kunnen niet zwijgen. Ze zien *hoe* Jezus sterft. Ze voelen de aarde beven. Angst grijpt hen aan. Vol ontzag moeten ze erkennen: ‘Hij was werkelijk Gods Zoon’.

---

¹⁴ Lucas 18: 31

Stille zaterdag 20 april | Jona 2: 1-2, 2: 11-3: 10 | Jona

Vanaf de vroege eeuwen van de christelijke kerk tot nu toe komen christenen bij elkaar in de nacht voor Pasen. Urenlang werd en wordt er gelezen, gezongen, gebeden en gezwegen. Veel lezingen uit de afgelopen weken komen uit de liturgie van deze nacht. Over de schepping, de zondvloed, de uittocht en nog veel meer. Ook over Jona.

Jezus maakte zelf de vergelijking met Jona, een teken voor de schriftgeleerden en farizeeën.¹⁵ Zoals Jona drie dagen in de buik van een grote vis was, zo zal Jezus drie dagen en drie nachten in de aarde verblijven. Een hoopvol teken: voor Jona (want wie overleeft nou drie dagen in een vissenmaag) en voor Jezus (die leeft, na een overduidelijk sterven, na drie dagen in het graf). Jona's nieuwe begin bracht voor de mensen in Ninevé een nieuw begin: ze bekeerden zich tot God. Zo wil ook Jezus' opstanding een nieuw begin in ons leven brengen: met Christus opstaan in een nieuw leven.

⇒ Doordenken aan de hand van Jona, dat is opnieuw een lesje in 'een nieuw begin'. Een training, in de spiegel van jezelf kijken. Lees de volgende stukjes uit Jona: 1: 1-3, 1: 8-12, 2: 3-10, 3: 1-3, 3: 10-4: 1.

Wat zegt dit over Jona?

Wat zegt dit over mensen?

Wat zegt dit over jou?

Wat zegt dit over de kunst van opnieuw beginnen?

⇒ Lees hoofdstuk 4: 10-11.

Wat zegt dit over God?

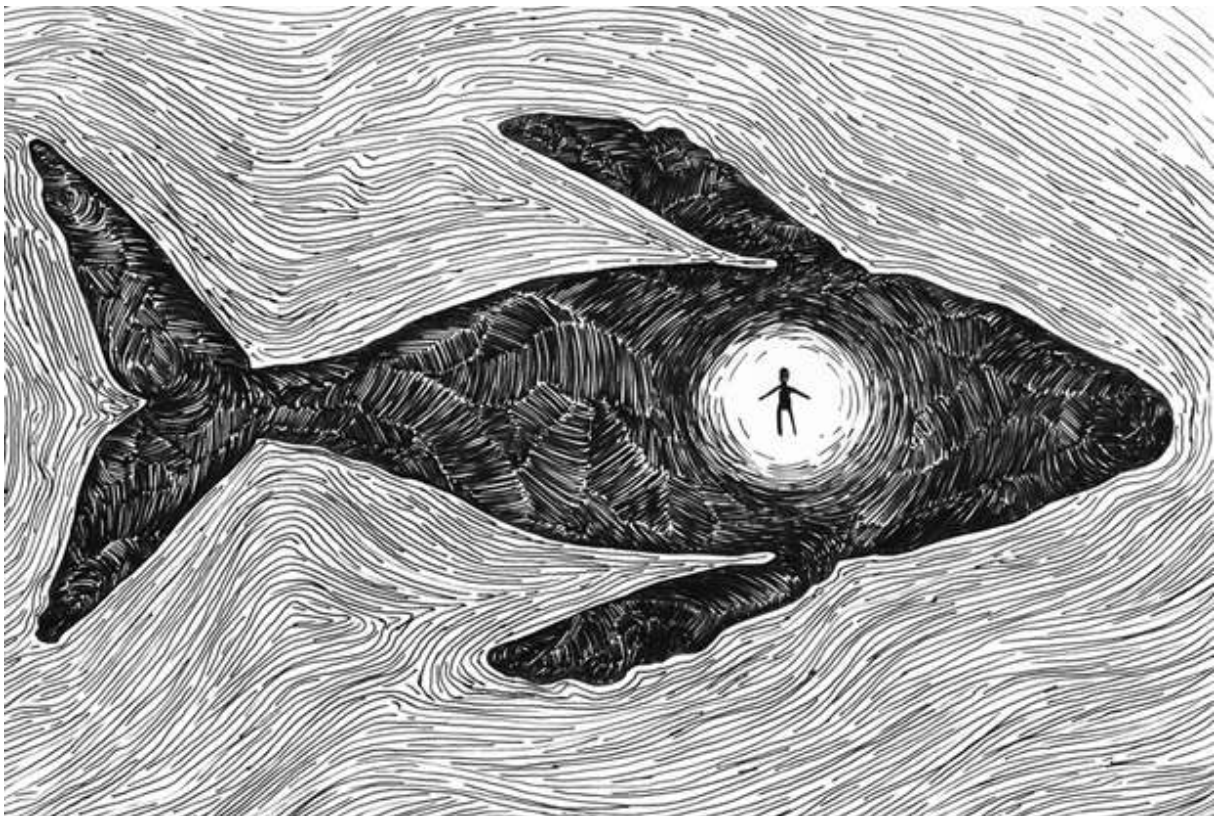
¹⁵ Matteüs 12: 38-40

⇒ Lees hoofdstuk 3: 5-9 en denk na over het feit dat Jezus als het gaat over zijn sterven naar de geschiedenis van Jona verwijst.

Wat zegt dit over de kunst van opnieuw beginnen?

⇒ Jona is de man die afhaakt. Als hij niet wil, als hij niet durft, als het niet gaat zoals het hem goeddunkt.

Jezus is degene die niet afhaakt. Nooit, terwijl er toch heel wat momenten waren die daar aanleiding voor gaven (noem er eens een aantal) Wil je in zijn voetspoor gaan? Wat leer je van Hem?

een nieuw begin: nieuw leven

21 – 27 april

Ervaringen van de eerste gelovigen na de opstanding: Hoe herkenden zij Jezus?

Maandag 22 april - Maria Magdalena | Johannes 20:11-18

Hold on and let go • Noli me tangere • Hou me niet vast

‘Maria’, zegt de man in de tuin. Die stem!
Die intonatie! Hij is het!
‘Rabboeni, meester’ zegt Maria, U bent het!’
‘Hou me niet vast,’ zei Jezus. ‘Ik ben nog niet opgestegen naar de Vader. Ga naar mijn broeders en zusters en zeg tegen hen dat ik opstijg naar mijn Vader, die ook jullie Vader is, naar mijn God, die ook jullie God is.’

Nieuw leven: Hoor zijn stem, hoor hoe Hij je naam zegt, de naam waarmee je - ‘in de naam van Vader, de Zoon en de Heilige Geest’ - gedoopt bent of mag worden.

Dinsdag 23 april – Tomas | Johannes 20:19-28

De sleutel ligt in zijn handen

‘Wij hebben de Heer gezien’ zeggen de leerlingen tegen collega Tomas.
‘O ja?’ zegt Tomas, ‘ik wil eerst de wonden zien’.
‘Leg je vingers hier en kijk naar mijn handen’ zegt de man die plotseling bij hen staat. ‘Leg je hand in mijn zij. Wees niet langer

ongelovig, maar geloof.'

Tomas hoort de stem, ziet de man, ziet zijn wonden. Hij is het! 'Mijn Heer en mij God' belijdt hij.

Nieuw leven: Raak hem aan, kijk naar de wonden. Hij is het lam dat de zonden van de wereld wegdraagt. Hij is het 'lam als geslacht'.

Woensdag 24 april - De leerlingen uit Emmaüs | Lucas 24: 13-35

Zo doet de Heer zich kennen

'Luister,' zei de man die opeens naast hen liep. Die woorden! Het was alsof ze opnieuw leerden kijken.

'Blijf eten', zeiden ze, want ze wisten nog niet wát het was dat hij wilde laten zien. Hij bleef, niet als gast maar als gastheer. Hij nam het brood, sprak het zegengebed uit, brak het en gaf het hun. *Hij is het, de Heer!*

'Ons hart brandde in ons toen hij de Schriften ontsloot. En toen hij het brood brak, brak in ons het licht door: de Heer is werkelijk uit de dood opgewekt'.

Nieuw leven: Neem het brood, spreek het zegengebed uit, breek het en deel het. Zo wil de Heer bij ons zijn, zo laat Hij zich kennen.

Donderdag 25 april: Johannes en Petrus | Johannes 21: 1-21

Hij is het!

'Hebben jullie iets te eten?' vraagt de man op de oever van het meer. 'Niet? Gooi het net aan stuurboord uit, dan lukt wel.'

'Hoe is het mogelijk' zeggen de vissers als het net zwaar van vis is.

'Het is de Heer!' zegt de een, de leerling van wie Jezus hield, 'het *is* de Heer!'

Splatsj! De ander springt hij in water. Hij wil

naar Hem toe, de Heer!

Nieuw leven: Kijk om je heen. Heb oog voor zijn daden, noem Hem bij zijn naam.

*Laat dan mijn hart U toebehoren
en laat mij door de wereld gaan
met open ogen, open oren
om al uw tekens te verstaan.
Dan is het aardse leven goed,
omdat de hemel mij begroet.*

Jan Wit (zie LB 978)

Vrijdag 26 april: Paulus | Handelingen 9: 3-6
Verblind

‘Saul, waarom vervolg je mij?’ zegt de stem uit het plotselinge hemelse licht.

‘Wie bent u, Heer’ zegt de man die van schrik op de grond is gevallen.

‘Ik ben Jezus’ zegt de stem. ‘Ik ben degene die jij vervolgt. Sta nu op, ga de stad in, daar zal je gezegd worden wat je moet doen.’

De man gaat staan, verblind. Zijn reisgenoten kijken hem aan, sprakeloos.

‘We gaan door naar Damascus’, stamelt Saul, maar hij weet dat de reden van de reis van hogerhand is gewijzigd.

‘Moet ik naar hem toe?’ zegt Ananias, ‘Naar die man die ons gevangen wil nemen?’

‘Ga’ zegt de Heer, ‘want ik heb hem uitgekozen om mijn naam uit te dragen.’

En Saul die Paulus zal zijn vraagt: ‘Mag ik de doop ontvangen’

Nieuw leven: Sta open voor de taak die je gegeven is.

Zaterdag 27 april: Beloved ones: | 1 Korinte 2: 1-16

Aan ons geadresseerd

‘Waar ik het met jullie over heb, is Gods verborgen en geheime wijsheid’ schrijft Paulus, die ooit als Saul een dwaas was. Of eigenlijk: die als Saul een wijze volgens wereldlijke normen was. Maar nu kan hij op een totaal andere manier kijken. De machthebbers van de wereld beheersen die kunst, die gave niet, want anders hadden zij Jezus niet gekruisigd.

‘Wat het oog niet heeft gezien en het oor niet heeft gehoord, wat in geen mensenhart is opgekomen, dat heeft God bestemd voor wie hem liefheeft.’

Nieuw leven: Sta open voor Gods verborgen en geheime wijsheid. Zoek er naar, sta er bij stil, berg het in je hart, overdenk het steeds opnieuw.

*Het lijkt onzichtbaar en verborgen,
maar ligt nu binnen ons bereik.
Wie durft er alles op te geven
voor het hemels Koninkrijk?*

(Peter Dijkstra, zie Sela/Verborgen rijkdom)

Zondag 28 april: De eerste dag | 1 Johannes 1: 5-7 en 2: 9-11

Shine your light and let the whole world see. We're singing for the glory of the risen king.

‘Er moet licht komen’, klinkt een stem over de doodse chaos.

En er is licht; de oervloed wordt onthuld. De eerste dag.

Bij het ochtendgloren wordt de steen weggerold. Het donkere graf gaat open. ‘Hij is hier niet meer, hij is opgestaan’.

Licht overwint de duisternis. De eerste dag.

'Het oude is voorbij, het nieuwe is gekomen. Iemand die één is met Christus is een nieuwe schepping'.¹⁶

Liefde in plaats van haat. Liefde in plaats van onverschilligheid. Dat is leven in het licht. Dat is leven in het ware licht, dat is de werkelijkheid in Jezus' leven én in ons leven.

Nieuw leven:

De eerste dag

Elke morgen gaat de zon weer op
en ze wekt de wereld tot nieuw leven,
want het licht van God is trouw gebleven
aan het stralen van de eerste dag.

Elke morgen gaat de zon weer op
en zij geeft aan alles nieuwe ogen.
Zelfs de regen krijgt dan kleurenbogen,
omdat God zijn schepping niet vergeet.

Elke morgen gaat de zon weer op
en verspreidt het licht van Gods genade.
Zij verwarmt wat groeit tot goede aarde.
Elke dag opnieuw de eerste dag

Sytze de Vries

⇒ Lees (zing) en overdenk het lied op de volgende pagina.

---

¹⁶ 2 Kor. 5: 17

Onderkomen

Dat wij onszelf gewonnen geven
aan het bevrijdende bestaan,
aan wat ons uitdaagt om te leven.
Dat wij de stille roep verstaan.

Dat wij versteende zekerheden
verlaten om op weg te gaan.
Dat niet de greep van het verleden
ons achterhaalt en stil doet staan.

Omdat de huizen die wij bouwden
geen onderkomen kunnen zijn.
Omdat het bloedeloos vertrouwde
ons achterdochtig maakt en klein.

Dat wat wij hebben ons niet gijzelt,
dat wij van elke dwang bevrijd
naar onbekende plaatsen reizen.
Dat Gij ons onderkomen zijt.

René van Loenen,

Zie LB 816

**God staat aan het begin
en Hij komt aan het einde.
Zijn woord is van het zijnde
oorsprong en doel en zin.**

